

GAZETA LWOWSKA

WYCHODZI KAŻDEGO POWSZEDNIEGO DNIA POPOŁUDNIU

<p>Ceny prenumeraty:</p> <p>W Lwowie bez doręczenia do domu . . . mies. zł. 2—, kwart. 6— z dostawą do domu . . . mies. zł. 2.40, kwart. 7—</p> <p>Na prowincji z przesyłką pocztową . . . mies. zł. 2.40, kwart. 7— Zagranicą mies. zł. 5—, kwart. 15—</p>	<p>Numer telefonu REDAKCJI I ADMINISTRACJI 221-17.</p> <p>Konto PKO Lwów № 504.044.</p>	<p>ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: LWÓW, UL. ZIMOROWICZA 15 I. p.</p> <p>Listy należy frankować. — Reklamacje otwarte wolne od opłaty.</p> <p>Rękopisów nadesłanych nie zwraca się.</p>	<p>CENA NUMERU</p> <p>10 gr.</p>	<p>Ceny ogłoszeń:</p> <p>Za 1 wiersz milimetr. (9/16 cm. szer.) w zwykłych ogłoszeniach gr. 30, w nadesłanym i w nekrologach gr. 50, w kronice, rozprawach, dziale gospodarczym, baski w tekście gr. 70, pod nagłówkiem na pierwszej stronie zł. 1—, tabelaryczne o 50 proc. drożej. Za jedno słowo w drobnych ogłoszeniach gr. 10, kupno i sprzedaż słowo gr. 12, matrymonialne, korespondencje prywatne słowo gr. 20, dla poszukujących pracy gr. 5. Z zastrzeżeniem miejsc 25 proc. Zagraniczne o 50 proc. drożej.</p>
--	---	--	--	--

PO MANEWRACH.

Skończyły się tegoroczne manewry w Polsce. W związku z tem ogłasza „Polska Zbrojna” kilka opinii, jakich udzielił przedstawicielowi tego pisma szefowie specjalnych misyj wojskowych, belgijskiej i francuskiej.

Belgijski generał Van den Bergen wyraził się między innymi w sposób następujący: „Macie doprawdy doskonałego żołnierza. Muszę przyznać, że manewry były poważną i wyczerpującą robotą. Pogoda była conajmniej zmienna, jeżeli nie zła, a przecież żołnierz wasz nie stracił ani na chwilę dobrego humoru i brawury, a na defiladzie, kończącej manewry, zaprezentował się wprost znakomicie.”

Jeszcze bardziej entuzjastycznie wyraził się o naszej armii francuski generał Poupinel: „Wojsko wasze poznałem w trudnej i ciężkiej, zbliżonej do warunków bojowych, robocie, w niesprzyjających warunkach atmosferycznych. Macie dobrego żołnierza. Jest on nie tylko silny i zwinny, zahartowany na trud i niewygody, nie przejmujący się byleczem, ale przedewszystkiem chętny w pracy, chce dać maksimum z siebie.” Bardzo wnikliwie podkreślił też szef misji francuskiej odrębny charakter naszej armii: „Wojsko musi być rodzime. Musi być takim, jakim jest dany naród. Taksamo jak każdy naród odrębny w swym typie jest emanacją swych właściwości historycznych, geopolitycznych, czy gospodarczych. Twierdzę, że wasze polskie wojsko jest wojskiem waszem, własnym.”

Spółczesność nasze żywo obchodzi stan obronności Państwa. Bo nasza sytuacja geograficzna jest z natury rzeczy takła, iż siłę obronną Rzeczypospolitej wysuwa na pierwszy plan, czyni z niej jeden z najważniejszych problemów w obecnym etapie naszej państwowości. I to mimo tego, że polityka zagraniczna naszego Rządu jest polityką szczególnie wysiłku dla utrzymania pokoju świata, mimo tego, że Polska chce żyć w zgodzie ze wszystkimi państwami, jakie ją z wszystkich stron otaczają. Ale natura ludzka jest już taka, że widzi tylko siłę i tę siłę poważa. W naszym wypadku siłę obronną Państwa i siłę naszego wojska.

Jeżeli przeto w rodzinie państw i narodów europejskich Polska już po kilkunastu latach niepodległego bytu stała się w rękach mocarstw, jeżeli wielkie potencje na arenie międzynarodowej pertraktują z nami jak równy z równym, jeżeli stanowią taki a nie inny czynnik w polityce europejskiej — to zawdzięczamy to w pierwszym rzędzie temu, iż mamy takie właśnie wojsko, stworzone przez największego wodza w dziejach świata.

Fakt oparcia naszego prestige'u na świecie o silną armję jest jedynym miernikiem, jakim społeczeństwo winno przykładać — i też przykłada — do siły obronnej Państwa.

Wale nauczyła nas nasza historia. Przecież przedrozbiorowa Polska nie prowadziła wcale polityki ekspansji imperjalistycznej. Wręcz przeciwnie, była nawskróś pacyfistyczna. Nie miała jednak na poparcie siły silnej armji i to przypłaciła upadkiem.

W całym społeczeństwie brzmi dzisiaj nuta zaufania do czystej, uczciwej, solidnej roboty w armji. Ta żywa sympatia, to uznanie wszystkich warstw i grup Narodu do cichej, twórczej roboty wojska daje mu prawo równie szczerze i otwarcie przypomnieć społeczeństwu cywilnemu powagę sprawy obrony narodowej.

Liga Narodów czeka na odpowiedź Rzymu. Zadnych konkretnych wiadomości dotąd niema.

Genewa, 21 IX. (PAT) Cały dzień wczorajszy w Genewie stał pod znakiem plotek i pogłosek, jakie mnożą się w kuluarach prasowych Ligi, po których snują się znużeni dziennikarze, nie posiadający żadnego literalnie faktycznego materiału informacyjnego, a zmuszeni do wypełniania zarezerwowanych dla nich szpałt pism całego świata. Istotnie nic się w danej chwili nie dzieje w Genewie. Aktywność Ligi jakby zamarła w oczekiwaniu na odpowiedź z Rzymu.

Premier Laval, odbywszy dłuższą rozmowę z Edenem, odjechał w południe do Paryża i nie powróci przed poniedziałkiem.

Wiadomości z Rzymu głoszą, że ton prasy włoskiej uległ pewnej zmianie w kierunku bardziej pojedynczym wobec Wielkiej Brytanji. Niektórzy optymiści genewscy snują z tego wniosek, że Mussolini propozycję Komitetu 5-ciu nie odrzuci. Fakt, że wywiad Mussoliniego z „Daily Mail” nie został przez prasę włoską przedrukowany, co nastąpić miało na polecenie samego Duce, komentowany jest w Genewie jako dowód, że szef rządu, po zapoznaniu się z propozycjami, nie jest wobec nich już tak krytycznie usposobiony, jak w chwili, gdy udzielał wywiadu przedstawicielowi angielskiego dziennika. Wreszcie Włosi mieli za pośrednictwem Lavalą podać do wiadomości

Edena, że o ile Anglja zaniechałaby koncentracji floty na morzu Śródziemnym, Włosi gotowi byłiby wycofać wojska, skoncentrowane w Libji. W kołach delegacji brytyjskiej podkreślają, że o takim projekcie nic im nie jest wiadomo, i że nawet gdyby projekt taki został wysunięty, niema żadnych szans powodzenia.

Do wszystkich tych wiadomości nie należy jednak przywiązywać zbyt wielkiej wagi. W kołach miarodajnych Genewy panuje nadal przekonanie, iż Mussolini odrzuci propozycję Komitetu 5-ciu. Natomiast nie wyklucza się możliwości wysunięcia przez Mussoliniego kontrpropozycji, co do których jednak wśród delegacji brytyjskiej nie żywią najmniejszych złudzeń, by mogły się one stać podstawą dyskusji, tembardziej, że o ile Duce wystąpi z kontrpropozycjami, wysunie zarazem projekt omawiania ich nie według procedury ligowej, lecz jedynie w ramach nowej konferencji trzech mocarstw. Na to jednak, jak zapewniają z kół angielskich, delegacja brytyjska nie pójdzie, albowiem oznaczałoby to ograniczenie kompetencji Ligi Narodów. Wielka Brytanja dzięki swej taktyce doprowadziła do znacznego wzrostu autorytetu Ligi w opinii całego świata i nie będzie obecnie niszczyła tego, co z takimi trudnościami w ciągu ostatnich tygodni zbudowała.

nie jest znana. Według krążących pogłosek, łącznie z transportami, które odpływają z Włoch północno-zachodnich, siły włoskie w Libji wynosić mają niebawem około 3 dywizyj armji regularnej. Część tych sił jest podobno zmotoryzowana.

Stambuł, 21 IX. (PAT) Do Stambułu przybyła z wizytą eskadra floty greckiej, złożona z 10 okrętów.

Port Said, 21 IX. (PAT) W okresie od 1 do 19 września przez kanał Sueski w drodze do Massauy i Mogaadiscio przepłynęły 66.084 żołnierzy włoskich oraz 10.091 mułów, 8.971 tonn benzyny i 55.178 tonn materiału wojennego.

Konrtorpedowiec włoski „Francesco Nullo” przepłynął kanał, kierując się na wschód.

Niepokój na giełdach.

Paryż, 21 IX. (PAT) Ag. Havasa donosi z Kairu, iż w dniu dzisiejszym na giełdach w Kairze i Aleksandrii panowało silne zaniepokojenie w związku z sytuacją międzynarodową. Przedsiębiorstwa europejskie otrzymały od swych central polecenia likwidacji. Wobec silnej podaży, zaznaczyła się zniżka walorów państwowych, zarówno zwykłych, jak i uprzywilejowanych. W stosunku do dnia wczorajszego zniżka ta wynosiła około 2 punktów. Minister finansów osobiście przybył na giełdę i zapowiedział podjęcie środków, zmierzających do położenia kresu spekulacji.

Nastroj paniki, jaki zaznaczył się w dniu wczorajszym na giełdzie paryskiej, w znacznym stopniu już minął. Renty i papiery państwowe nieco zwyżkowały. W każdym razie zwyżka ta nie wyrównała jeszcze wczorajszych strat. Papiery egipskie i inne wykazują w dalszym ciągu tendencję zniżkową. Koła giełdowe przejawiają w dalszym ciągu pesymizm. Do utrzymania tego nastroju przyczyniły się w dużej mierze niepomyślne wiadomości o tendencjach giełdy londyńskiej.

IWONICZ-ZDRÓJ

Ryczałt 3-tygodniowy zł. 153—
Żądajcie prospektów.

Mussolini odpowie za dwa lub trzy tygodnie?

Rzym, 21 IX. (PAT) Szczególnie duże zainteresowanie wywołała tu wiadomość, że ambasador francuski w Rzymie de Chambrun odbył dłuższą konferencję z Mussolinim. Konferencja trwała 2 i pół godziny. Przedmiotem rozmowy były m. in. propozycje Komitetu 5-ciu w sprawie pokojowego rozwiązania konfliktu włosko-abisyńskiego, jednakże szczegółów konferencji trzymane są w ścisłej tajemnicy. Tutejsze koła francuskie informują, że ambasador de Chambrun opuścił Mussoliniego w nastroju pesymistycznym.

Rzym, 21 IX. (PAT) Włoskie koła polityczne informują, że propozycje Komitetu 5-ciu, jakkolwiek uważane są w Rzymie za niemożliwe do przyjęcia w ich obecnej formie, są przedmio-

tem dokładnych badań ze strony rządu włoskiego.

Włoskie koła polityczne zwracają ponadto uwagę, że rząd włoski nie uczyni niczego, co mogłoby zagrozić interesom Wielkiej Brytanji na morzu Śródziemnym lub w Afryce. Koncentracja sił włoskich w Libji ma wyłącznie charakter lokalny i wywołana została pewnymi niepokojami o charakterze miejscowym. Włochy nie zagrażają żadnemu mocarstwu europejskiemu, pragnąc utrzymać solidarność frontu wielkich mocarstw i zapewnić pokój w Europie.

Wiadomość, iż baron Aloisi ma być odwołany z Genewy, nie odpowiada prawdzie.

Abisynja nie podda się Włochom.

Addis Abeba, 21 IX. (PAT) Cesarz Abisynji wygłosił przemówienie na dziedzi, w którym wzięło udział 85 przedstawicieli prasy światowej. Haile Selassie oświadczył, iż nie zgodzi się na mandat, który naraziłby na szwank niepodległość kraju. Przeszło dwa tygodnie lat państwo nasze było niazależne. Dowiedliśmy, iż potrafimy rządzić się sami bez protektoratu. Jako zwier-

chnik i obrońca mego narodu — powiedział cesarz — w razie potrzeby sam poprowadzę armję przeciwko wrogowi. Wierzę jednakże, iż Bóg nie pozwoli na to, by nasz spór z Włochami znalazł krwawe rozwiązanie. Haile Selassie dodał, iż nie zgodzi się na żadne ustępstwa gospodarcze lub terytorjalne na rzecz Włoch, o ile nie otrzyma odpowiednich kompensacji.

Koncentracja floty wojennej trwa.

Gibraltar, 21 IX. (PAT) Krążownik brytyjski „Exeter”, który przybył tu z Anglji, zamknął wejście do portu za pomocą sieci metalowych.

Władze wojskowe zaleciły mieszkańcom zaopatrzenie się w świecę na wypadek, gdyby zaszła konieczność zgaszenia światła. Wpłynęło to na niesły-

chane zwiększenie się popytu na świece.

Transportowce angielskie, stojące na kotwicy w portach Warna i Burgas na morzu Czarnym, otrzymały rozkaz niezwłocznego odpłynięcia na Malte.

Rzym, 21 IX. (PAT) Liczba wojsk włoskich, skoncentrowanych w Libji,

Z ostatniej chwili.

Całkowite porozumienie między Francją i Anglią.

Londyn, 21 IX. (PAT) Korespondent dyplomatyczny „Morning Post” dowiadyuje się, iż rządy brytyjski i francuski doszły do całkowitego porozumienia w razie wypadku agresji w Europie środkowej. Odpowiedź, jakiej na drodze dyplomatycznej udzielić ma wkrótce Francji rząd angielski, pójdzie po linii oświadczenia min. Hoare w Genewie, potwierdzając ogólne zobowiązania Wielkiej Brytanji do poparcia paktu Ligi Narodów. „Times” podkreśla, iż usunięta została ostatnia przeszkoda na drodze do całkowitej współpracy brytyjsko-francuskiej w zarządzeniach, jakie należy podjąć na wypadek wybuchu wojny między Abisynją i Włochami.

Wiadomości bieżące.

21

Sobota

Mateusza

Jutro: Tomasz

Wschód słońca 5:16

Zachód „ 17:42

TEATR WIELKI.

Sobota godz. 20 „Muzyka na ulicy“.

TEATR ROZMAITOSCI.

Sobota godz. 20 Odczyt Michała Choromańskiego.

KINOTEATRY.

APOLLO: „Złoto“ z Brygidą Helm i Hansem Albers.

ATLANTIC: „Walcę o życie“ (Paul Murie).

CASINO: „Sequoia“.

CHIMERA: „Caranga“.

COLOSSEUM: niemy.

KOPERNIK: „Mała mateczka“ z Franciszką Gall.

MARYSIENKA: „Człowiek-wilk“.

MUZA: „Mężczyźni w niebezpiecznym wieku“ oraz „Poszukiwaczki złota“.

PALACE: „Legjon nieustraszonych“.

PAN: „Petersburskie noc“ i „Poco pracować“.

PAX: „Donowan“ oraz dodatki.

RAJ: „Weronika“.

STYLOWY: „Prowokator Azef“ i rewja.

SWIT: „Dla ciebie śpiewam“ z Janem Kiepurą.

UCIECHA: „Pociąg-widmo“.

—o—

— Teatr Wielki. Dziś o godz. 8-mej wieczorem komedia muzyczna Schutka „Muzyka na ulicy“ w przeróbce polskiej M. Hemara. Reżyseruje R. Niewiarowicz. Dekoracje Otto Rex. Kierownictwo muzyczne Jakób Mund.

Jutro „Muzyka na ulicy“.

— Popołudniówka niedzielna. W niedzielę 22 bm. popoł. w Teatrze Wielkim „As wawura w raju“ po cenach najniższych.

— Teatr Rozmaitości. Dziś czyta swoje utwory znakomity pisarz i znany literat Michał Choromański o godzinie 8-mej. Biletu do nabycia w kasach Teatru Wielkiego i w Fot.Abo-Rad pl. Marjański 9.

— Uroczyste otwarcie sezonu 1935/36 w Teatrze Wielkim nastąpi 23 bm. o godz. 8-mej wiecz. Odegrany zostanie dramat St. Wyspiańskiego „Wyzwolenie“. Inscenizacja Wilama Horczyca. Reżyseria Konstantego Tatkiewicza. Dekoracje i teren Władysław Daszewski.

KOMUNIKATY.

— „Wesoła Lwowska Fala“ Nr. 114 — „Kto morowiec na szybowiec“. Wesoła Fala Nr. 114 pod kierunkiem artystycznym artystycznym Wiktora Budzińskiego będzie falą szybowcową z okazji otwarcia krajowych zawodów szybowcowych na terenie województwa lwowskiego w Ustjanowej i Bezmiechowej. W programie „Za szybowana rodzina“ skecz, „Sknyplowany kuplet“, „Stronę szybuje“, „Wrona, czajka, sroka, komar, sokół albo skaut“ (piosenka o typach szybowców) i dialog Szczepka i Tonka. Muzykę skomponował Czesław Halski. Wszystko to usłyszymy w niedzielę dnia 22 września o godzinie 21.

— Z Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych we Lwowie. (Gmach Muzeum Przemysłowego, wejście od ul. Dzeduszyckich I. 1, p. II). Otwarta w Salonach Towarzystwa wystawa przeglądowa prac ogólnie znanego artysty malarza Jerzego Merkla, Lwówianina, przebywającego od szeregu lat we Wiedniu wzbudziła zrozumiałe za-

Przyczyny niskiego poziomu naukowego w szkołach średnich.

Miarodajna opinia p. Kuratora szkoln. lwowsk. Jerzego Gadomskiego.

Przedstawiciel Agencji Wschód od był z P. Kuratorem Okręgu Szkolnego Jerzym Gadomskim rozmowę na temat aktualnych spraw szkolnych. Ze względu na rozpoczętą niedawno naukę i brak cyfrowych danych co do szeregu spraw, p. Kurator zapowiedział udzielenie odnośnych informacji na czas późniejszy. P. kurator Gadomski zwrócił uwagę na rzecz doniosłą, na poziom naukowy młodzieży w szkołach średnich. P. Kurator oświadczył:

— Ostatnia kontrola w szkołach średnich stwierdziła niski poziom naukowy, co znalazło swój wyraz przy egzaminach wstępnych do wyższych uczelni. Nie brak miejsc w wyższych uczelniach, lecz brak odpowiedniego przygotowania młodzieży stał się powodem nieprzyjęcia do wyższych uczelni. Zagadnienie to należy określić jako doniosłe i pilne do rozpatrzenia ze strony wszystkich powołanych czynników. Nie wolno ukrywać, że zasadniczy błąd leży w katastrofalnym wprost braku opieki ze strony społeczeństwa nad młodzieżą. Nie należy ukrywać — stwierdził p. Kurator — że dom i rodzice nie są w stanie wobec trudnych warunków finansowych i gospodarczych stworzyć należytej atmosfery kulturalnej. Chłopcy czy dziewczęta, którzy dojeżdżają pociągami, furmanką lub piechotą do gimnazjum, a po lekcjach wracają do osiedli podmiejskich i na wieś, nie mają możliwości korzystania z tych wszystkich zdobyczy kulturalnych, z których korzysta młodzież szkolna, mieszkająca w miastach. Ani książka, ani rozrywki odpowiednio kulturalne, nie mogą być stosowane w odniesieniu do tej młodzieży, która bytuje zdala od miast. Nawet zewnętrzna kultura z trudnością dociera do tej młodzieży, mieszkającej na wsi. Zaopiekowanie się tą młodzieżą — podkreślił p. Kurator — to sprawa bardzo pilna, dla kultury narodowej waż-

na. Sprawa ta przedstawia dla naszego społeczeństwa wielkie pole do pracy. Z terenu nadchodzą wiadomości, że stan wyżej podany jest coraz gorszy, bo im gorzej pod względem materialnym u rodziców i opiekunów, tem większe niebezpieczeństwo w stosunku do stopnia poziomu naukowego w szkołach średnich. Zjawiska potwierdzają, że rolnik na wsi i mieszczanin podmiejski nie mogą dzieciom swym kupować książek i wydawnictw, które składają się na odpowiednie wychowanie i poziom naukowy młodzieży.

— Czy może pewien przerost wychowania sportowego młodzieży powoduje zły poziom naukowy — zapytałśmy p. Kuratora.

P. Kurator po dłuższym zastanowieniu odpowiedział:

— To nie... Brak środków materialnych wpływa na obniżenie poziomu naukowego.

P. Kurator, kontynuując swe wywody, mówił dalej:

— Interwencja społeczeństwa w kierunku zmiany powyższego ujemnego stanu rzeczy powinna się rozpocząć na tychmiast. Szkoła może dać uczniom tylko część wychowania i kultury, resztę musi dać młodym członkom społeczeństwa atmosfera kulturalna rodzinnego domu. Na atmosferę tę składa się cały szereg czynników, a nie tylko sama książka i pomoce szkolne. Wieś ma dziś bardzo mało możliwości do wytwarzania atmosfery kulturalnej takiej, która wpływa na stopień ogólnego kulturalnego wychowania młodzieży. Zwrócenie uwagi na ten stan rzeczy jest obowiązkiem czynników kierowniczych, aby odnośne organizacje i ogół społeczeństwa mogły się o tem autorytatywnie dowiedzieć i rozpocząć odpowiednią akcję. Szkoła będzie w tej akcji współdziałać. Nasze ofiarne nauczycielstwo stanie również do pracy.

Taksa administracyjna w gimnazjach państwowych.

Taksa administracyjna roczna dla uczniów państwowych gimnazjów ogólnokształcących wynosi 220 zł. (dla nowowstępujących — 225 zł).

Taksa administracyjna winna być zapłaconą w dwóch równych ratach półrocznych zasadniczo z początkiem każdego półrocza, jednak najpóźniej do 20 listopada w I. półroczu, a do 20 kwietnia w II. półroczu. Uczniowie, którzy w powyższych terminach należnej taksy administracyjnej nie wpłacą, będą z listy uczniów skreśleni.

W wyjątkowych wypadkach mogą dyrekcje gimnazjów zezwolić na spłacenie taksy ratami miesięcznymi, najpóźniej jednak do dnia 15 maja.

Dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych, płacąc ulgową takse administr. (50 proc. normalnej taksy), o ile mają ze sprawowania się postęp dobry, a w nauce postępy dostateczne i pod warunkiem, iż nie posiadają znaczniejszego majątku. Na tych samych warunkach w ramach kredytów, przyznanych dyrekcjom, mogą uzyskiwać częściowe lub całkowite zwolnienie od taksy dzieci rodziców niezamożnych.

Pierwszeństwo przy zwolnieniu w całości od taksy administr. mają dzieci niezamożnych inwalidów wojennych, niezamożnych kawalerów Orderu Virtuti Militari, oraz odznaczonych Krzyżem lub Medalem Niepodległości i dzieci bezrobotnych pracowników umysłowych.

Giełda z dnia 20 września.

WARSZAWA — GIEŁDA PIENIĘŻNA.

Dewizy: Belgja 89.65, Berlin 213.50, Kopenhaga 116.75, Holandia 359.85, Londyn 26.15, N. Jork kabeł 5.31 7/8, Paryż 35.01, Praga 21.96, Sztokholm 134.90, Szwajcaria 172.80, Włochy 43.37. Papiery państwowe: 4 proc. poz. inwest. 110.25, 5 proc. poz. kons. wersyjna 68.50, 6 proc. poz. dol. 79.50, 4 proc. poz. dol. 51.25, 7 proc. poz. stabiliz. 62.38. Akcje: Bank Polski 92, Starachowice 30.25, Lilpop 8.50, Dolary w obrotach prywatnych 5.34 1/2.

skiemu wieńce dożynkowe na znak hołdu i przywiązania. Zobaczyć dożynki mogą wszyscy, gdyż ceny biletów wstępu ustanowiono minimalne, niemal groszowe. Początek o godzinie 15-tej (3-ciej).

Sprzedż koni wojskowych. Dnia 27 bm. od godz. 8.30 odbędzie się na Targowicy miejskiej obok Rzeźni miejskiej licytacyjna sprzedaż koni wojskowych.

Mordercy jeszcze niema. Dochodzenia policyjne w sprawie tragicznej śmierci śp. Langenbergera nie zostały ukończone. Aresztowano i doprowadzono do sądu osobnika, podejrzanego o dokonanie tego czynu, wkońcu okazało się, że to nie ten i dziś dochodzenia policyjne znajdują się w tym punkcie, z którego wyszły. W toku śledztwa okazało się, że śp. Langenberger posiadał w kilku bankach lwowskich oszczędności na sumę dwudziestu kilku tysięcy złotych. Możliwe jest, że te pieniądze były motywy zbrodni.

—o—

Neurastenja kryzysu.

W ciągu ostatnich kilku lat przepięczość znacznie wzrosła. Powiększyła się przedewszystkiem ilość kradzieży, rabunków i oszustw. Stoi to niewątpliwie w ścisłym związku przyczynowym z panującym kryzysem i bezrobociem: jednostki mniej odporne moralnie starają się wyjść z nieznośnego położenia materialnego bodaj za cenę przestępstwa. Obok tego jednak coraz częściej słyszy się o zbrodniach i występkach, popełnionych — jakby się zdawało — bez dostatecznych motywów, często nawet pozornie zupełnie niewytłumaczalnych.

Weźmy do ręki gazetę. Z. jest zaręczony. Pewnego dnia sprzecza się z narzeczoną o jakąś błahostkę, wyjmując rewolwer, kładzie ją trupem na miejscu i sobie w łeb strzela. Poważny i szanowany urzędnik popełnia defraudację, bynajmniej nie w celu zubożenia się; propositu bierze z kasy parę tysięcy i trwoni je na hulanki, a potem sam oddaje się w ręce sprawiedliwości. Kroniki kryminalne pełne są podobnych wypadków.

Posłuchajmy zatem, co mówią dookoła. Pan X., który żył z żoną szczęśliwie lat trzydzięci bez mała, rozwodzi się i żeni z osobą o mocno obciążonym koncie moralnym; ma prawo do życia, powiada. Pan Y., przykładny

ojciec rodziny, otrzymuje miesięczną pensję i po drodze do domu wstępuje do knajpy „na jednego“. W rezultacie przepija wszystko co do grosza, pozostając z rodziną bez środków do życia na przeciąg całego miesiąca. Nie są to, oczywiście, przestępstwa w ścisłym tego słowa znaczeniu, dowodzą jednak znacznego osłabienia hamulców moralnych.

Ano — znamie czasu. Sygnały ostrzegawcze, które świadczą, że w chwili obecnej zachodzą jakies głębokie zmiany w psychice ludzkiej. Aby je zrozumieć, poszukajmy analogii.

W czasie wojny światowej lekarze francuscy pierwsi zauważyli i opisali ciekawy stan psychiczny, który wytwarza się u żołnierzy po dłuższym pobycie na froncie, w warunkach walki pozycyjnej.

Żołnierz, przybywający po raz pierwszy na front, ma o nim nader mgliste pojęcie, czuje się jednak, dzięki świeżo przebytemu wyszkoleniu, przygotowanym na wszelkie ewentualności. Nie wie tylko, że będzie musiał nauczyć się rzeczy najtrudniejszej: życia w obliczu śmierci — nie tej, która gdzieś, kiedyś, po długich latach nastąpi, lecz śmierci nieustannie zagląającej w oczy, natrętnej i hałaśliwej,

prawie dotykanej w swym brutalnym realizmie.

Niema zresztą czasu na długie rozmyślenia; zostaje wcielony do oddziału bojowego i często już w parę godzin po przybyciu znajduje się pod ogniem przeciwnika, w piekielku, o jakim żaden opis nie może dać przybliżonego nawet pojęcia. W pierwszej chwili jest zupełnie oszołomiony, traci zdolność myślenia; po jakimś czasie przychodzi nieco do siebie, widzi, jak tu i ówdzie pocisk artyleryjski spełnia swoje zadanie — miażdży i rozrywa ludzi — ale wciąż jeszcze nie potrafi uświadomić sobie potwornej rzeczywistości. Dopiero gdy ogień ustanie, udaje mu się ocenić sytuację. Jest ona jasna: stoi oto, a przed nim śmierć — nieuchronny, zda się, koniec. Wobec tego faktu wszystko, co przeżył do tej pory, ustępuje na plan dalszy, wydaje mu się błędem i nic nieznaczącym; instynkt samozachowawczy odzywa się z niesłychaną siłą, zjawia się strach, połączony z uczuciem oczekiwania. To uczucie wzmagają przy każdym nowym niebezpieczeństwie i pochłania go całkowicie. Naprawdę usiłuje z niem walczyć, udaje mu się, co najwyżej, zachować zewnętrzne pozory spokoju; wewnętrznie pełen jest oczekiwaniami śmierci i o niczem innym myśleć nie może. Żyje, jak w koszmarnym śnie, codziennie przeżywa męki agonji. Służbę pełni automatycznie, chodzi nie-

umyły i nieogolony, śpi tylko wtedy, gdy nieludzkie zmęczenie z nóg go zwali.

O ile nie zginie w tym pierwszym okresie, następuje wkońcu zbawcza reakcja. Nerwy nie wytrzymują nieustannego napięcia i zaczynają się odprężać. Uczucie trwożnego oczekiwania ustępuje powoli ze świadomości, jakby się zacierza, wraca zdolność zajmowania się drobiazgami życia codziennego i samym sobą. Wychudzony upiór zamienia się stopniowo znowu w człowieka; myje się, goli, nawiązuje stosunki z kolegami. Umie już należycie oceniać niebezpieczeństwo, nie traci głowy w krytycznych chwilach, potrafi zorientować się w każdej sytuacji, słowem — staje się pełnowartościowym żołnierzem, przystosowanym do życia bojowego.

Jednakowoż przystosowanie ma swoje granice; do śmierci trudno się przyzwyczaić. Myśl o niej i strach przed nią, wyparte niejako ze świadomości, tkwią w podświadomości i nadają psychice swoiste piętno. Radość życia gasnie, wszystko powleka się szarżyną, przestaje naprawdę interesować. Pozostaje tylko nieosłabiona czujność wobec niebezpieczeństwa, która przejawia się zewnętrznie w pewnym ogólnym wyrazie napięcia całej istoty, cechującym każdego żołnierza frontowego.

Stan ten Francuzi nazywają „le cafard“ — nazwa, niedająca się przetłu-

Znaczenie dwustronnych układów kulturalnych.

Genewa, 21 IX. (PAT) W dyskusji nad sprawozdaniem międzynarodowej organizacji współpracy intelektualnej, w komisji politycznej zgromadzenia Ligi zabrał głos delegat Polski minister Komarnicki, podkreślając konieczność rozpatrywania wyników pracy tej organizacji z punktu widzenia interesów wszystkich członków, wyrażając uznanie dla działalności organizacji w odległych rejonach pozaeuropejskich, minister Komarnicki poruszył zagadnienie akcji w regionach znacznie bliż-

Pociągi do Ustjanowej.

Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych we Lwowie zawiadamia, że w związku z zawodami szybowcowymi w Ustjanowej będą uruchomione w niedzielę 22 bm. następujące pociągi osobowe dodatkowo i nadzwyczajne:

1) Pociąg Nr. 17/20 pomiędzy Lwowem i N. Zagórzem (Lwów odej. 7.32, N. Zagórz przyjeździe 11.22).

2) Pociąg Nr. 19/18 pomiędzy N. Zagórzem i Lwowem (N. Zagórz odej. 16.53, Lwów przyjeździe 20.47).

3) Pociąg Nr. 3001/3002A pomiędzy Przemysłem i Olszanicą (Przemysł odej. 6.03, Olszanica przyjeździe 7.54).

4) Pociąg Nr. 3001A/3002 pomiędzy Olszanicą a Przemysłem (Olszanica odej. 22.25, Przemysł przyjeździe 0.18) dnia 23 września br.

„Obóz Szybowców“. Od dnia 19 bm. otwarty został aż do odwołania przystanek osobowy „Obóz Szybowców“ położony na km. 65.290 linii Nowy Zagórz—Stryj, między stacją Ustrzyki, przystankiem Ustjanowa i stacją Olszanica.

Borysław buduje drogi i szkoły.

Borysław, 21 IX. (PAT) Na posiedzeniu Rady miejskiej w Borysławiu uchwalono wybudować 11-tą z rzędu szkołę powszechną, w centrum miasta, przy ul. Legionów naprzeciw Domu Legionowo-Strzeleckiego. Koszt budowy gmachu wyniesie 400.000 zł. Przy budowie znajdzie pracę wielu bezrobotnych

Z Funduszu Pracy zakupiono od Tow. Akc. Petroles i Koncernu Małopolska przeszło 30 morgów gruntu pod ogródki działkowe dla bezrobotnych.

Celem zatrudnienia bezrobotnych w roku przyszłym, Zarząd miejski w Borysławiu zaprojektował szereg robót drogowych i kanalizacyjnych sumptem 600.000 zł. Obecnie Zarząd miejski przystąpił do budowy trwałej nawierzchni jezdni przy ul. Mickiewicza na przestrzeni 500 mtr., ponadto na ulicy pośła Wojciechowskiego znajduje się w budowie nawierzchnia mozaikowa długości 226 mtr. Przy robotach drogowych i kanalizacyjnych Zarząd miasta Borysławia zatrudnia 500 bezrobotnych.

maczyć; po polsku określa go wyrażenie „chandra frontowa“.

Jest ona podłożem, na którym rozwija się często neurastenja, stanowi też tło dla nieobliczalnych wyładowań afektywnych, np. napadów nieprzytomnej furji. Najczęściej wszakże wyładowania następują w postaci dzikiej hulatyki przy nadarzonej okazji; zjawia się wtedy nieprzeczona chęć wyzucia się do cna, najczęściej w kierunku erotycznym. Ludzie poważni i skądinąd zrównoważeni, w czasie urlopu ryzykują zdrowie, niszczą byt rodzinny; młodszy żenią się byle z kim, bez względu na następstwa i t. p.

Porównanie narzuca się samo. Zważamy tylko położenie człowieka dzisiejszego. Żył sobie przeciętny obywatel spokojnie, czuł się bowiem na siłach stawić czoło wszelkim ewentualnościom życiowym. Znał swój fach, wierzył w wartość swej pracy, szanował prawo jako gwarancję istniejącego stanu rzeczy i nie przeczuwał nawet, że coś może się zmienić. Nastąpił kryzys. Zrazu nie przejmował się tem zbytnio, pracował i dawał sobie jakoś radę. W pewnej jednak chwili spostrzegł z przerażeniem, że praca — fundament jego bytu — coraz bardziej traci cenę, że stoi wobec możliwości nędzy ostatecznej, pomimo, że chce i potrafi pracować. Prawo, które dotychczas było dlań jakby gorsetem moralnym, utrzymującym jego psychikę w formie obywatelskiej, zaczyna go uwierać, zmu-

szonych, a mianowicie w Europie środkowej, północnej i wschodniej. W związku z tem min. Komarnicki poparł inicjatywę wydania kolekcji tłumaczeń dzieł klasycznych literackich poszczególnych narodów europejskich. W przemówieniu swem zajął się min. Komarnicki również sprawą bilateralnych układów kulturalnych, zwracając uwagę na pozytywne wyniki, uzyskane w tej dziedzinie przez Polskę, i wyrażając zdziwienie, iż międzynarodowa organizacja współpracy intelektualnej dopatruje się w tych układach pewnych niebezpieczeństw politycznych, polegających jakoby na zbliżeniu kulturalnym pomiędzy dwoma wyłącznie krajami.

Czeska ekspedycja karna na Śląsku Cieszyńskim.

Mor. Ostrawa, 21 IX. (PAT) W związku z organizowaniem ekspedycji karnej na terenach Śląska n/Olzą, oprócz odkomenderowania na ten teren 8 p.p., skierowano tam również znaczniejszą część 40 p. p. z Wałaskiego Międzyrzecza. Pierwsza kompanja tegoż puł-

„Polska — czynnikiem decydującym“.

London, 21 IX. (PAT) Prasa angielska interesuje się wywiadem „Kurjera Warszawskiego“ z Mussolinim.

„Times“ zamieszcza wyciągi z tej deklaracji, podkreślając ustęp, w którym szef rządu włoskiego wyraża się z uznaniem o pracach ministra Becka w Genewie. „Times“ zaznacza, że, aczkolwiek sympatje Polaków są powszechne po stronie Abisynji, to jednak stanowisko oficjalnych czynników Rzeczypospolitej jest ściśle bezstronne. W polskich kolach rządowych — za uważyła dziennik — wzrasta jednakże przekonanie, iż włoskie żądania ekspansji kolonialnej są uzasadnione, a Polska, mająca przed sobą problem szybkiego przyrostu ludności, potrzebując przytem surowców przemysłowych, winna zajmować jaknajbardziej pożądlive stanowisko wobec wysił-

ków i aspiracji włoskich. Można by nawet powiedzieć — podkreśla „Times“ — iż Polska „szybko zyskuje świadomość kolonialną“. Co do dalszej akcji Ligi w sporze, odnosi się wrażenie, iż ostateczne stanowisko Polski zależeć będzie w znacznej mierze od decyzji Wielkiej Brytanji, a zwłaszcza Francji.

„Manchester Guardian“ zaznacza, iż w Warszawie wywiad „Kurjera Warszawskiego“ uważają za zręczny manewr Mussoliniego, mający na celu pozyskanie sympatji Polski i rządu polskiego. Włoskie koła polityczne w Warszawie sądzą, iż Polskę nie będzie głosowała za sankcjami. Jednakże warszawskie koła rządowe inaczej się na tę sprawę zapatrują. Polska będzie się przez długi czas wahała, zanim zdecyduje się wystąpić przeciw Włochom. Lecz jeżeli Francja i Anglja opowiedzą się za sankcjami, to i Polska wkońcu stanie po stronie Ligi. Mimo bowiem dobrych stosunków z Niemcami, nie chce być ona razem z niemi osamotniona w Europie — konkluduje dziennik angielski.

Z TEATRU ROZMAITOŚCI.

Wieczór piosenki i poezji Tadeusza Żakieja.

Tego wieczoru sala Teatru Rozmaitości postarzała się o lat 20. A może i więcej. Bo występ młodego poety, recytatora i piosenkarza w jednej osobie, Tadeusza Żakieja, zalał jużto atmosferą rodzącego się w ostatnich przedwojennych latach stylu „futurystycznego“, jużto trącił zapachem wzorowanych na Wilde'nie późdekadenckich.

Bo chodzi o to, że dwudziestoletni adept poetycki, jakby niedość musiał już zużyć odwagi na publikację swoich młodych wierszy — zdobywa się na śmiałość stawiania przed publicznością samotnie na scenie w ciągu dwu godzin. Śpiewa piosenki swoje i cudze, recytuje wiersze swoje, śpiewa, choć należy do ludzi, którzy nigdy i nawet prywatnie śpiewać nie powinni. Zato umie recytować. Niewiadomo jak z innymi — w każdym razie swoje własne utwory umie Żakiej przenosić ze sfery silnego odczuwania emocjonalnego, na platformę dobrze opanowanej deklamacji i świetnej dykcji.

Więc piosenki Żakiejowi nie udały się, choć czuło się, że występujący dobierał je specjalną starannością „numerki“ dogadzające apetytom bardzo... „masowej“ publiczności. Nawet gdyby były wykonane dobrze, teksty ich nie były niczem zajmującym i potrzebnym. Może tylko jedna „Piosenka o piosence“. Reszta — „kawałki“ z polskich filmów i oklepiane szlagiery z przed wielu lat. Wiersze, choć dobrze recytowane, nie przedstawiają zapewne literackiej wartości większej, jak wiersze kilkuset (a może kilku tysięcy) młodych, poprawnych poetów krajowych. Przyczem najlepszy „Chopin u Pleiela“ robiony jest bez najmniejszych skrępowań na Lechonię.

Teraz dopiero udowodnił się wstępne twierdzenie o futurystyczności i wilde'yzmie młodego artysty. Trzeba bowiem mieć tupet „futurystów“ i ich nieliczenie się z konsumentami sztuki, ażeby występować przed widownią z tem, co Żakiej. A w sprawie drugiej — to ów poeta, piosenkarz i recytator sam się na niezapomnianego „wielkiego dandy“ pozuje. Z tem wszystkim duży talent recytatorski i aktorski w Żakieju jest, szkoda tylko, że nie cięży na nim ręka jakiegoś wytrawnego reżysera i nauczyciela. Z tem wszystkim, widownia (przeważnie młodzież płci obojga w okresie dojrzewania) huczała oklaskami, oczarowana dużym wdziękiem samej postaci na scenie.

Pianiste powinien pan Żakiej, jeśli ma zamiar dalej występować z melorecytacją — zmienić. Ren.

Sport i Wychowanie Fizyczne.

Polska—Węgry 1:1. W piątek rozpoczął się w Katowicach międzypaństwowy mecz tenisowy Polska—Węgry. Pierwszego dnia rozegrane zostały dwa single: Tłoczyński przegrał z Szigettem 4:6, 9:11, 4:6, a Hebda pokonał Gabrowitza 1:6, 6:4, 8:6, 6:0. Po pierwszym dniu stan meczu brzmiał 1:1. Prawdopodobnie decyzja zapadnie dopiero ostatniego dnia, gdyż powszechnie liczą się z porażką pary polskiej w grze podwójnej.

Niedziela na boiskach. Warszawa: mecz ligowy Legja—Warta, na Okęciu maraton o mistrzostwo Polski. — W Krakowie mecz ligowy Garbarnia—Cracovia. — W Katowicach zakończenie meczu tenisowego Polska—Węgry. — W Wielkich Hajdukach mecz ligowy Ruch—ŁKS. — W Świętochłowicach mecz ligowy Śląsk—Wisła. — We Lwowie trójmecz kobiecy o mistrzostwo Polski, chód na 50 klm. o mistrzostwo Polski i mecz półfinałowy o wejście do Ligi Czarni—Smigły. — W Rzymie mistrzostwa strzeleckie świata z udziałem Polaków. — W Czerniowcach mecz piłkarski Pogon (Lwów)—Czerniowce.

Oficjalny wynik wyborów.

Warszawa, 21 IX. (PAT) W „Monitorze Polskim“ ukazały się dzisiaj ogłoszenia generalnego komisarza wyborczego o wyniku wyborów do sejmiku i senatu. Ogłoszone urzędowo nazwiska zgodne są z podanym poprzednio przez prasę składem nowego sejmiku, ustalonym na podstawie nieoficjalnych danych. Tylko w okręgu skierniewickim, po ostatecznym obliczeniu głosów, okazało się, że wybranym został na posła p. Tadeusz de Thun, a nie Tadeusz Morawski.

ku wmaszerować miała do czeskiego Cieszyzny w dniu dzisiejszym. Oddziały 40 p. p. umieszczone będą w prowizorycznych barakach, gdyż budynki pofabryczne zajęte już są przez inne oddziały.

Zgodnie z dotychczas obowiązującym regulaminem, na pierwszym posiedzeniu nowego sejmu obejmie przewodnictwo powołany przez Prezydenta R. P. jeden z trzech najstarszych posłów. Senjor złoży ślubowanie poselskie na ręce P. Prezydenta R. P. i odbierze ślubowania od pozostałych posłów.

Podobny przebieg będzie miało i pierwsze posiedzenie nowego senatu.

„Polska zyskuje świadomość kolonialną“.

Paryż, 21 IX. (PAT) Wszystkie dzienniki zamieszczają wiadomość o obiedzie, wydanym przez min. Becka dla premiera Laval'a.

Publicysta Jeantet w „Petit Journal“, nawiązując do zagadnienia, jakie mogą być omawiane w czasie tego obiadu, pisze: „Polska, zachowując dziś rezerwę, może, szczególnie w grożącym zamęciem dyplomatycznym, stać się czynnikiem decydującym w polityce europejskiej. Premier Laval już w Warszawie i w Krakowie dokonał z polskim

ministrem Beckiem wymiany poglądów równie serdecznej, jak i pozytywnej. Do rozmów wczorajszych przywiązywać należy jak największe znaczenie, gdy się zważy, że wśród gości min. Becka znajdował się baron Aloisi.“

Program radiowy.

Niedziela, 22 września.

Lwów. Godz. 9: Audycja poranna. 10: Nabożeństwo z Poznania. 11.57: Sygnał czasu. 12.03: Przegląd teatralny. 12.15: Poranek muzyczny. 14: Recytacja prozy. 14.20: Płyty. 15: Skrzynka listna. 15.15: Płyty. 15.25: Słuchowisko wiejskie. 16: DIALOG dla dzieci starszych. 16.15: Kwartet smyczkowy. 16.45: Chór mieszzany. 17: Muzyka taneczna. 17.40: Audycja muzyczna. 18: Recital fortepianowy. 18.30: Słuchowisko. 19.10: Koncert reklamowy. 19.25: Wiadomości sportowe. 19.30: Płyty. 19.45: Nowości literackie. 20: Koncert. 20.50: Dziennik wieczorny. 21: „Na wesolej lwowskiej fali“. 21.30: Feljton. 21.45: Wiad. sport. 22: Płyty.

Poniedziałek, 23 września.

Lwów. Godz. 6.30: Audycja poranna. 11.57: Sygnał czasu. 12.03: Dziennik południowy. 12.15: Orkiestra kameralna. 13.30: Płyty. 15.15: Giełda. 15.30: Muzyka lekka. 16: Lekcja jęz. niemieckiego. 16.15: Płyty. 16.45: Skiecz. 17: Pogadanka. 17.20: Koncert. 17.40: Płyty. 17.50: Pogadanka. 18: Recital śpiewaczy. 18.30: Listy od dzieci. 18.45: Płyty. 19: Odczyt. 19.20: Koncert reklamowy. 19.35: Wiad. sport. 19.50: Pogadanka aktualna. 20: Muzyka lekka. 20.45: Dziennik wieczorny. 21: Recital fortepianowy. 21.30: Wieczór literacki. 22: Koncert symfoniczny. 23.05: Płyty.

Z EKРАНU.

Człowiek-wilk.

Realizator Stuart Walker, produkcja amerykańska (kino Marysińska).

„Niesamowita ta historia o młodym uczniem, który — chory na bycantropię — w noc księżycową staje się wilkiem, przypomina stevensonowskie opowiadanie o doktorze Jekyllu, zrealizowaną na film przez Mamouliana. Różnica artystyczna obu filmów jest duża. Utwór Walkera zrobiony jest manierą „niesamowita“ i może liczyć na swoistą popularność. bwl.

A. B.

